

Od Triglava do Vardarja

OSEBNI DOHODKI – Po podatkih slovenskega zavoda za statistiko so bili lanski povprečni mesečni dohodki v naši republiki (gre za čiste OD) zneskovno za 26 odstotkov višji kot predlani in so znašali nekaj več kot 14 tisoč dinarjev. Toda rast cen in življenjskih stroškov je bila tako silovita, da so se realni osebni dohodki lani zmanjšali za 3,2 odstotka v primerjavi z letom poprej. Vsekakor so zanimivi tudi podatki o povprečnih mesečnih osebnih dohodkih zaposlenih v gospodarstvu in negospodarstvu: ti so bili lani v gospodarstvu 14.040 dinarjev, v negospodarstvu pa 16.107 dinarjev. Po omenjenih podatkih so v Sloveniji realni osebni dohodki upadli že tretje leto zapored oziroma za petino ali za 20,6 odstotka.

★ ★ ★

UVOZ OPREME – Čeprav je bilo z resolucijo o družbeno-ekonomskem razvoju lani predvideno, koliko opreme sme uvoziti gospodarstvo, pa sedanji podatki kažejo, da so bile te meje močno presežene. Tako so lani delovne organizacije odštele za uvoz opreme več kot 2,4 milijarde dolarjev, kar je za milijardo in 200 milijonov dolarjev več kot je bilo predvideno. Na konvertibilnem trgu so ozdi kupili za dve milijardi dolarjev opreme, hkrati pa so jo veliko večino plačali v gotovini.

★ ★ ★

RUDARJEM VEČJE OD – Zaradi znanih težav pri oskrbi z različnimi vrstami kuriv se je ZIS odločil, da podpre predlog, s katerim naj bi omogočili rudarjem dvakrat višje povprečne osebne dohodke, kot jih imajo zaposleni v drugih vejah gospodarstva. Hkrati je ZIS priporočil, naj združenje bank sklene samoupravni sporazum, s katerim naj bi pospešili razvoj premogovnikov.

★ ★ ★

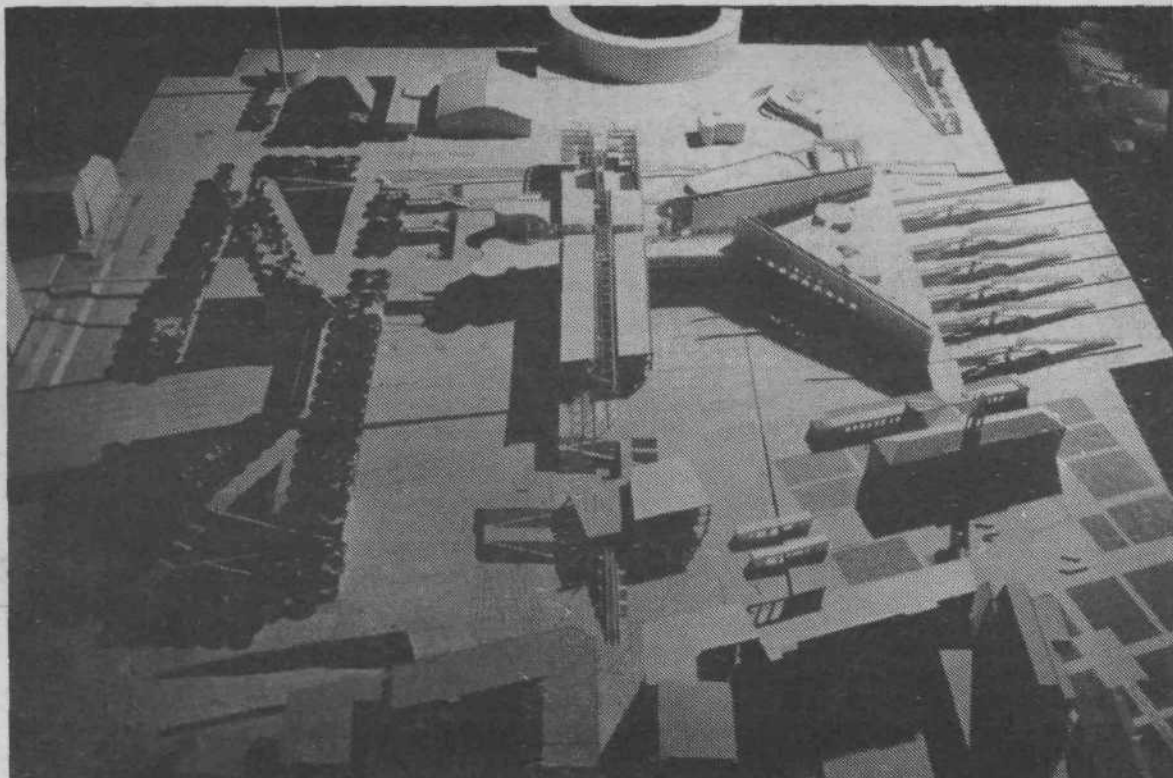
ZAPOSLOVANJE NOVIH DELAVCEV – Slovenske delovne organizacije napovedujejo, da naj bi se letos v Sloveniji zaposlilo nekako 32 tisoč delavcev, in sicer 16.500 na novo. Med slednjimi naj bi bilo približno 7.500 pripravnikov z višjo stopnjo izobrazbe. Če se bodo ta predvidevanja uresničila, potem to pomeni, da se bo število zaposlenih letos povečalo za 2,1 odstotka, medtem ko je z republiško resolucijo predvidena samo odstotna rast zaposlovanja. Po tej plati so še bolj vznemirljivi podatki, da bo letos v Sloveniji končalo različne šole 28 tisoč mladih in da jih bo 26 tisoč iskalo svojo prvo zaposlitev.

★ ★ ★

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA – V letošnjem januarju je industrijska proizvodnja narasla samo za odstotek v primerjavi z lanskim januarjem. Vendar pa obstajajo velike razlike med posameznimi republikami: industrijska proizvodnja je bila na Kosovem večja 17,9 odstotka, v Sloveniji za 6,1 in v BiH za 4,3 odstotka. V vseh drugih republikah in pokrajinah pa je precej upadla, v Črni gori kar za 11 odstotkov.

★ ★ ★

VEČ MLADIH V VOJAŠKE POKLICE – Družbenopolitični zbor mestne skupščine je že lani opredelil nekatere naloge za bolj množično vključevanje mladih v starešinski kader JLA, še vedno pa je prijav pre malo: v Ljubljani jih je bilo lani le 31, sprejeli pa so samo 10 kandidatov. O tem je razpravljalo tudi predsedstvo CK ZK Slovenije in poudarilo, da mora skrb za to postati sestavni del izvajanja kadrovske politike v republiki in v vseh občinah. Določili so naloge komunistov pri tem in poudarili vlogo koordinacijskih odborov pri SZDL za še bolj zavzeto usmerjanje mladih v vojaške in obrambne poklice.

Maketa ljubljanske prometne glave

Bogate zamisli za prometno središče

Te dni je v paviljonu Jurček na Gospodarskem razstavišču na ogled zazidalni načrt nove ljubljanske potniške postaje. Prikazane urbanistično-arhitekturne rešitve so izdelek arhitekta Marka Mušiča, katerega projekt je razpisna komisija med 16 predloženimi izbrala kot najboljšega.

Potrebno je povedati, da so smernice za zasnovanje potniške postaje postavile arhitekta pred ne-lahko nalogo. Tako je moral pri izdelavi načrtov upoštevati razvoj hitrega železniškega prometa skozi potniško postajo, izselitev tovarnega prometa, na »obrobje« mesta, oblikovati stičišče

množičnih prometnih sredstev, zagotoviti možnosti za uvedbo primestnega železniškega prometa hkrati pa tudi povezati občini Center in Bežigrad tako, da bo zagotovljena lahka dostopnost iz tradicionalnega mestnega jedra v novonastajajoče severno središče.

Namesto tradicionalne velike stavbe je nova potniška postaja zasnovana kot del mesta, kjer so poleg te osnovne prometne funkcije locirani tudi tako imenovani spremljajoči urbani programi (trgovine, gostinstvo, agencije, predstavništva, razvedrilni objekti).

ZAKON O STANOVANJSKIH RAZMERJIH

Pomoč hišni samoupravi

Prispevek iz prejšnje številke nadaljujemo (in končujemo) s poglavjem o odpovedi stanovanjskega razmerja v zasebnem stanovanju. Drugo novo določilo se nanaša na odpoved zasebnega lastnika stanovanja. Lastnik ima po določbi 81. člena pravico do vselitve v svoje stanovanje ne glede na čas, za katerega je sklenil z občanom pogodbo o uporabi stanovanja. Zadošča, da mu ponudi drugo stanovanje v skladu z družbeno dogovorjenimi stanovanjskimi standardi. Če se najemnik ne izseli, lahko uveljavlja svojo pravico s tožbo. Ni mu torej več treba ponuditi ustreznega stanovanja, temveč le takšno, ki ustreza dogovorjenim stanovanjskim standardom. Tako tožba za zamenjavo je možna ne samo za potrebe samega lastnika, temveč tudi za potrebe njegovih otrok in staršev.

Pri uporabi zasebnih stanovanj ima zakon še eno novost. Po smrti imetnika stanovanjske pravice nadaljuje pravico do uporabe zakonec ali tisti, ki je z umrlim dalj časa živel v življenjski skupnosti, tako pravico imajo tudi starši, otroci in posvojenci pa le, dokler so jih starši dolžni preživljati. Polnoletnim otrokom ne gre dedovanje pravice uporabe lastniškega stanovanja. Rok za vložitev izselitvene tožbe v tem primeru znaša le eno leto.

Podstrešna stanovanja

Zakon natančneje ureja spreminjanje podstrešij v stanovanjske ali poslovne prostore. Ostalo je dosedanje načelo, da se imetniki stanovanjske pravice ne morejo upirati preureditvi, če se s tem znatno poslabšajo njihove stanovanjske razmere. Tu di odslej bo redno sodišče v

nepravdnem postopku s sklepom odločalo o preureditvi (poslabšanje ali neposlabšanje). Nova pa je določba, da mora o preureditvi soglašati tudi hišni svet in da redno sodišče lahko nadomesti manjkajoče soglasje hišnega sveta ali pa razveljavi njegovo soglasje, če je bilo dano, da so se stanovanjske razmere bistveno poslabšale.

Dovoljenje stanovanjskega organa in hišnega sveta pa je povsem nepotrebno, kadar se izvaja prenova v skladu s sprejetimi programi na podlagi planskih aktov stanovanjske skupnosti.

Povsem nova pa je tudi določba, da imetniki stanovanjske pravice in etažni lastniki s preureditvijo podstrešja izgubijo pravico do souporabe skupnih prostorov ter da odškodnino določa redno sodišče v nepravdnem postopku.

Podstanovanjska razmerja

Glede podstanovanjskih razmerij novi zakon nalaga imetniku stanovanjske pravice dolžnost, da o sklenitvi podstanovanjske pogodbe obvesti stanodajalca. Zakon še pooblašča občinske skupnosti, da z odlokom predpisujejo način in pogoje za oddajanje posameznih stanovanjskih prostorov podstanovalcem, vključno tudi najvišjo raven podstanarine.

Sankcije

Novi zakon povišuje kazenske sankcije za kršitev prisilnopravnih določil zakona od dosedanje najnižje kazni do 5.000 din na 20.000 din. Sankcionirana pa je posebej tudi sklenitev podstanovanjske pogodbe za celotno stanovanje, kar doslej ni bilo.

Uspešno delo potrošniških svetov

Na račun nedelavnosti potrošniških svetov je bilo izrečeno in napisano – tudi v našem glasilu – precej pikrih pripomb; precej časa nikakor niso in niso zaživele. Tokrat lahko ugotovimo, da se je le premaknilo. V razpravah o samoupravnem razvoju krajevnih skupnosti in drobnem gospodarstvu, ki so potekale v vseh krajevnih skupnostih, so med drugim ocenili tudi delo potrošniških svetov. Pri tem je bila skupna ugotovitev, da se potrošniški sveti v krajevnih skupnostih vse bolj uveljavljajo.

Ob pomanjkanju nekaterih potrošniških dobrin so namenili potrošniški sveti največ pozornosti ostarelim in bolnim krajnom ter mladim družinam.

ET

REKLAMACIJE

Preboječi za pritožbe?

Razmere v gospodarstvu, ki niso rožnate, se vse bolj odražajo tudi na trgovskih policah. Vendar tu niso mišljena občasna pomanjkanja znanih in manj znanih izdelkov, marveč gre za kakovost blaga, ki se zadnje čase slabša. To nam, ne nazadnje, dokazujejo tudi pritožbe kupcev, ki se množijo pri trgovcih zaradi televizorjev, ki ne delajo, zaradi mlinčkov, ki se takoj pokvarijo, zaradi čevljev, ki takoj počijo po šivu, zaradi dežnika, ki pušča, srajčnega ovrtnika, ki se je zgubil ob prvem pranju in tako dalje.

Reklamacij je vedno več, vendar opažamo, da mnogi ne poznajo svojih pravic ali pa so preboječi, da bi se pulili zanje,« so povedali na tržni inšpekciji, ki rešuje tiste zadeve, katerih trgovci niso hoteli prevzeti ali pa so z njimi zavlačevali.

Po zakonu o blagovnem prometu je trgovina na zahtevo kupca dolžna zamenjati izdelek, ga popraviti ali pa mu vrniti denar. Če tega ne stori takoj, mora v petnajstih dneh obvestiti kupca, kako namerava rešiti zadevo. Za blago, ki nima garancije, velja pritožba do šestih mesecev.

V Nami se nekdo ukvarja samo z reklamacijami, saj jih na leto naštejejo čez tri tisoč. Zadevajo malodane vse, kar prodajajo v veleblagovnici. A največkrat je na udaru tekstil in njegovi izdelki ter čevlji. Nedavno so imeli žametne hlače, ki so se ogulile takoj, ko so jih kupci začeli nositi, imeli so puhovke, iz katerih so letele dlake kot za stavo, pa torbice, ki so se slabo zapirale, pralni stroj, ki ni hotel prati in tako dalje.

Ker proizvajalci ne najdejo pravih surovine, uvoziti pa je ne morejo, uporabijo tisto, kar imajo. Ker gre vse več kvalitetnega blaga čez mejo za devize in plačilo naših dolgov, nam doma ostaja manj kakovostnega blaga in še bi lahko naštel vzroke, zaradi katerih se naše trgovske police siromajajo. Ker so tudi cene vse višje, nam ne kaže drugega, kot da kupujemo s pametjo in petkrat obrnimo predmet, preden ga kupimo. In če se kljub previdnosti čutimo opet najstene, nam ne preostane drugega, kot da se pritožimo, saj so trgovci dolžni upoštevati reklamacije. Žal pa pri tem niso vselej prijazni, zato velja biti trmast, če smo prepričani, da imamo prav. Sicer se vam zna zgoditi, da vas bodo odpravili na kratko, zlasti v primerih, ko ni povsem jasno, ali je »greh« vaš ali je zares proizvajalčev. A.A.

Turizem Kruševa na ogled

V Kompasovi poslovalnici na Titovi 12 bo od 3. do 12. marca posebna razstava o turistični ponudbi Kruševa, ki naj ljubljancem seznani z lepoto tega makedonskega mesta. Mnogi ga bežno poznajo s Kompasovih izletov ali počitnikovanja na Ohridu. Za Kruševo je tolikšno zanimanje, da bodo v naslednje izlete vključili tudi večdnevno bivanje v Kruševu. Poleg turistične ponudbe zanimivega kraja se bosta predstavili s svojimi po svetu znanimi izdelki tudi tovarna preprog in zlatarna.

VK